proLékaře.cz | 11.11.2026

tion analysis. Int J Lang Commun Disord 2004; 39(4): 497–503.
39. Simmons-Mackie N. Social approach to aphasia intervention. In: Chapey R (ed). Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. 5th ed. Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins 2008: 290–318.
40. Kral T, Kurthen M, Schramm J, Urbach H, Meyer B. Stimulation mapping via implanted grid electrodes prior to surgery for gliomas in highly eloquent cortex. Neurosurgery 2006; 58 (Suppl 1): ONS36–ONS43.
41. Bartoš R, Ceé J, Zolal A, Hejčl A, Bolcha M, Prokšová J et al. Extraoperativní mapování pomocí kortikálního gridu před resekcí difuzního oligodendrogliomu v řečově dominantní hemisféře – alternativa „awake kraniotomie“ – kazuistika. Cesk Slov Neurol N 2008; 71/104(6): 718–721.
42. Bartoš R, Sameš M, Zolal A, Radovnický T, Hejčl A, Vachata P et al. Resekce inzulárních gliomů – volumetrické měření radikality. Cesk Slov Neurol N 2009; 72/105(6): 534–541.
43. Neuloh G, Pechstein U, Schramm J. Motor tract monitoring during insular glioma surgery. J Neurosurg 2007; 106(4): 582–592.
44. Ostrý S, Stejskal L. Evokované odpovědi a elektromyografie v intraoperační monitoraci v neurochirurgii. Cesk Slov Neurol N 2010; 73/106 (1): 8–19.
45. Kombos T, Suess O, Ciklatekerlio O, Brock M. Monitoring of intraoperative motor evoked potentials to increase the safety of surgery in and around the motor cortex. J Neurosurg 2001; 95(4): 608–614.
46. Hentschel SJ, Lang FF. Surgical resection of intrinsic insular tumors. Neurosurgery 2005; 57 (Suppl 1): 176–183.
47. Serletis D, Bernstein M. Prospective study of awake craniotomy used routinely and nonselectively for supratentorial tumors. J Neurosurg 2007; 107(1): 1–6.
48. Galanda M. Intraoperačné neurofyziologické monitorovanie. In: Haruštiak S (ed). Princípy chirurgie II. Bratislava: Slovak Academic Press 2010: 26–30.
49. Szelényi A, Bello L, Duffau H, Fava E, Feigl GC, Galanda M et al. Intraoperative electrical stimulation in awake craniotomy: methodological aspects of current practice. Neurosurg Focus 2010; 28(2): E7.
50. Duffau H, Moritz-Gasser S, Gatignol P. Functional outcome after language mapping for insular World Health Organization Grade II gliomas in the dominant hemisphere: experience with 24 patients. Neurosurg Focus 2009; 27(2): E7.
51. Bartoš R, Sameš M, Vachata P, Červenka M, Jech R, Vymazal J et al. Výsledky a tolerance „awake“ resekcí mozkových tumorů. Cesk Slov Neurol N 2005; 68/101(1): 39–45.
52. Fontaine D, Capelle L, Duffau H. Somatotopy of the supplementary motor area: evidence from correlation of the extent of surgical resection with the clinical patterns of deficit. Neurosurgery 2002; 50(2): 297–303.
53. Peraud A, Meschede M, Eisner W, Ilmberger J, Reulen HJ. Surgical resection of grade II astrocytomas in the superior frontal gyrus. Neurosurgery 2002; 50(5): 966–975.
54. Duffau H, Capelle L, Denvil D, Sichez N, Gatignol P, Lopes M et al. Functional recovery after surgical resection of low grade gliomas in eloquent brain: hypothesis of brain compensation. J Neurol Neurosurg Psychiatry 2003; 74(7): 901–907.
55. Fontaine D, Capelle L, Duffau H. Somatotopy of the supplementary motor area: evidence from correlation of the extent of surgical resection with the clinical patterns of deficit. Neurosurgery 2002; 50(2): 297–303.
56. Schaltenbrand G, Spuer H, Wahren W. Electroanatomy of the corpus callosum radiation according to the facts of stereotactic stimulation in man. Z Neurol 1970; 198(1): 79–92.

Jaroslav Opavský. Bolest v ambulantní praxi

Podnetné a užitočné dielo o bolesti

394-stranová monografia **Jaroslava Opavského „Bolest v ambulantní praxi“** (Maxdorf Jessenius, 2011) nevypĺňa medzery, ale svojou originálnou štruktúrou, interdisciplinárnym prepájaním a klinickou pragmatickou aplikovateľnosťou priam vyoráva vlastnú a hlbokú brázdu. Autorovi sa neobyčajne plasticky, štylisticky pregnantne a obsahovo recentne podarilo podať informáciu a bolesti „sui generis“. Profesor Opavský skĺbil svoje nadobudnuté skúsenosti a profesionálnu erudíciu neurológa, neurofyziológa a neurorehabilitatačného špecialistu, ale aj fundovaného neuropsychofarmaceuta, aby vytvoril mimoriadne pôsobivý spis, ktorý rieši tento odveký signálny fenomén komplexne: počnúc definíciou a teóriami mechanizmov percepcie, cez všetky jeho formy na úrovni ako všeobecnej, tak nozologickej až po mimoriadne cenné a detailné inštrukcie terapeutické. Vyzdvihnúť treba osobitné prvky knihy – bohaté citačné zázemie jednotlivých kapitol s akcentom na domácu literatúru, ako i konkrétne návody (dotazníky) príslušných postupov a neposlednom rade pútavý kultivovaný dodatok slávnych výrokov o bolesti. Vzácne proporciálne vyvážené sú nevyhnutné (pritom nementorsky pôsobiac partie) teoretického charakteru s popisom početných chorobných jednotiek lemovaných bolesťou s decentnými komentármi vlastných pretavených skúseností autora. Z monografie sa tak stáva veľmi užitočný bedeker. Sympaticky pôsobí autorov nadhľad na úskalia nevyhnutnej dokonalej anamnézy „bolesti“ a vôbec na klinický obraz, ktorého základné kontúry poskytuje korektná, trpezlivá a individuálne navigovaná anamnéza s poctivým a širokospektrálne zameraným objektívnym vyšetrením. Všetky pomocné vyšetrenia predstavujú znamenitú navigáciu, ale len pri ich selektívnom výbere a zdôvodnene uvážlivej indikácii. Autor je k sebe prísny, keď ráta s rýchlym „starnutím“ svojej rukoväti. Nazdávam sa, že vskutku k novým patofyziologickým poznatkom a tobôž k novým „molekulám“ v pertraktovanej oblasti nedochádza (ani nebude) zasa tak rýchle a medicínsko-eticky zdôvodnene.... Kniha sa tak stane vzorovým mostom pre budúce podobné didakticko-postgraduálne elaboráty, ktorých leitmotívom je obecný problém spracovaný a vybrúsený zo všetkých „ad hoc“ dostupných hrán. Pod jednou väzbou knižnej podoby sa dá ponoriť až do „stručných detailov“ bolestí chrbtice, bolesti reumatickej, ale aj obchádzaných alebo promiskuitne interpetovaných etenzopatií až po výklad a riešenie frekventovaných neuroropatií a tristnej kapitoly bolesti onkologickej. Možno je niekde autor o chlp podrobnejší a niekde skromnejší (zišiel by sa, napríklad, bližší výklad pojmu latentnej tetanie v súvise s nižším prahom bolesti, zaslúžila by si zmienku aj Moskowitzova koncepcia neurogénneho sterilného zápalu... atď.), ale to sú iba nuantívne subjektívne postrehy recenzenta.

Záverečnú zvyčajnú frázu recenzií o vhodnosti doplnenia knižnice, v danom prípade veľmi širokej aktívnej lekárskej komunity domácej i slovenskej proveniencie, treba v prípade tohto diela transformovať na nesporne užitočný a zmysluplný príkaz...

prof. MUDr. Peter Kukumberg, PhD.